

8. XLIV MIĘDZYKONFERENCJA MIĘDZYNARODOWY KONGRES STUDIÓW MEDIEWISTYCZNYCH – KONFERENCJA STUDIÓW CYSTERSKICH (Kalamazoo, 7-10 V 2009)

Instytut Mediewistyczny West Michigan Uniwersytetu w Kalamazoo (USA) już po raz 44 w swej historii zorganizował w dniach 7-10 V 2009 r. doroczny Kongres Studiów Mediewistycznych mając za przedmiot swoich rozważań całość problematyki związanej z okresem średniowiecza. Jest to olbrzymie przedsięwzięcie o kilkudziesięcioletniej tradycji, dlatego też dobrze przemyślane. Doświadczenie nauczyło ich organizatorów rozpoczynać przygotowania od 15 września poprzedniego roku, kiedy to mija termin zgłaszania poszczególnych sesji wraz z propozycjami wykładów *via internet* lub *faxem*. Tak też było i w tym roku. Po uporządkowaniu materiału i uszeregowaniu go w poszczególnych sesjach przystąpiono do publikacji specjalnej książki, którą rozesłano po całym świecie, a szczególnie do zainteresowanych prelegentów i środowisk naukowych. Na każdą sesję organizowaną przez jakieś środowisko naukowo-badawcze z reguły przypadają 2 lub 3 wykłady. Tegoroczne wydanie książki wzmiankuje o 615 sesjach.

W tym roku specjalnymi gośćmi prelegentami byli: Robert L. Krueger z Hamilton College, który wystąpił ze swoim wykładem pt. *Fikcje postępowania w średniowiecznej Francji*, oraz Alan M. Stahl z Princeton University ze swoim wykładem: *Micheal Rhodes: Wenecki podróżnik morski i jego książka*.

Integralną częścią Kongresu Studiów Mediewistycznych od 1970 r. jest Konferencja Studiów Cysterskich, organizowana przez Instytut Studiów Cysterskich Uniwersytetu West Michigan, zajmująca się badaniami nad spuścizną cysterską. W tym roku przygotowano w jej ramach 13 sesji, każda zawierająca po 3 wykłady. Każdego dnia, od czwartku do soboty (7-9 V 2009) miały miejsce trzy sesje naukowe, wpisane w ogólny harmonogram całego Kongresu: jedna do południa (10 rano), dwie po południu (13.30 i 15.30), oprócz tego w czwartek i piątek doszły dwie specjalne sesje wieczorne o godz. 19.00.

Pierwsza sesja (7 V, czwartek, godz. 10.00) była poświęcona studiom porównawczym nad Wilhelmem z St. Thierry. W jej ramach zaprezentowano trzy wykłady: o pokorze w jego komentarzach do *Pieśni nad Pieśniami* w zestawieniu z komentarzem św. Bernarda z Clairvaux (R.M. Tilisch), druga – o obrazie trynitarnym Boga u Bernarda i Wilhelma (E. Stiegman), trzecia – o społecznym wydźwięku komentarza z Pnp 3, 1-2 u Wilhelma i Gilberta z Hoyland (M. L. Dutton). Druga sesja (czwartek, 13.30) dotyczyła cysterskiego opactwa w Elan (W.C. Jordan), opata Wincentego z Kerleau – opata Begard z XV w. (C. Evans), klasztorów cysterek w północno-wschodnich Niemczech (C. Oefelein). Trzecia sesja (czwartek, godz. 15.30) omawiała tematykę listów św. Bernarda z Clairvaux (P.F. O'Mara, R. Upsher Smith, M. Voigts). Czwarta i ostatnia sesja w tym dniu 7 maja była poświęcona problematyce Citeaux w Kalamazoo – początkom Instytutu Cysterskiego i Publikacji Cysterskich w Kalamazoo (J. Sommerfeldt) oraz wpływom Bernarda na cały ruch cysterski (B.P. McGuire).

Drugi dzień Konferencji Cysterskiej (8 V, piątek) przyniósł kolejne sesje wraz z ich wykładami: o godz. 10.00 była omawiana problematyka dzieł Wilhelma z St. Thierry (S. Cartwright, M.R. McWhorter, T. Tyler Sergeant); o godz. 13.30 zagadnienie *exemplów* cysterskich, swoistych jednostkowych przykładów moralnych i ich autorów (S. Mula, A. Plunkett-Latimer, M.G. Newman); o godz. 15.30 wpływy kulturowe na cysterskie dziedzictwo (I. Tanaseanu-Doebler, M. Doebler, D. Robertson). Ostatnia

wieczorna sesja tego dnia dotyczyła duchowości zakonnej okresu karolińskiego, którą zakończyła dyskusja panelowa (D.M. La Corte, J.B. Wickstrom).

Sobotnie sesje Konferencji podejmowały już zróżnicowaną problematykę: o godz. 10.00 – hagiografia cysterska związana głównie z postacią Bernarda z Clairvaux (M. Lange, J. France, L.M. Irvin), o godz. 13.30 – wpływ cystersów na porządek ekonomiczno-społeczny ówczesnego świata (M.F. Krieg, R. Lutzelschwab, K. Wollenberg), o godz. 13.30 – cysterskie problemy teologiczne: bernardyńska pokora (L. Anderson) i soteriologia (N. Beam van Kirk), oraz Wilhelмова chrystologia (A. Rydstrom-Poulsen).

W niedzielę, 10 maja, odbyły się dwie ostatnie sesje: pierwsza o godz. 8.30, poświęcona spuściznie literackiej Aelreda z Rievaulx (R. Groń, *Aelred – cysterskim doktorem miłości*; T. Neel, *Zagadnienie przyjaźni*; E. Freeman, *Problem opieki duszpasterskiej kobiet*); druga o godz. 10.30, podejmująca temat pozostałych pisarzy cysterskich: Izaaka Stelli (E. Dietz), wizji Gertrudy z Helfty (L. M. Grimes) i maryjnego aspektu nauki Tomasza Cystersa (C.R. Cavadini).

Jak można się pobieżnie zorientować, na Konferencji poruszono bardzo szeroki zakres badań nad studiami cysterskimi, przynoszącymi coraz więcej informacji. Na tle całego Kongresu i jego szerokiej rozpiętości tematycznej, jawi się ona jako kropla w morzu olbrzymiej wiedzy wciąż ukrytej w książkach, manuskryptach, architekturze, sztuce i zwyczajach cystersów. Podobne Kongresy mają to do siebie, że wydobywają je na światło dzienne i tym samym odsłaniają bogactwo ówczesnego życia. Cystersi, jak zauważyliśmy mieli tu swój nieoceniony wpływ. Można być tylko wdzięcznym wszystkim badaczom i uczestnikom takich Kongresów za ich trud, który w wielu wypadkach owocuje publikowaniem ich osiągnięć. Wypada życzyć, aby coraz więcej polskich badaczy miało w tym również swój udział.

Ks. Ryszard Groń

9. MIĘDZYNARODOWY KONGRES EUROPEJSKIEGO ŚREDNIOWIECZA (University of Leeds, UK, 13-16 VII 2009)

W dniach 13-16 VII 2009 Instytut Studiów Mediewistycznych Uniwersytetu w Leeds zorganizował doroczny Międzynarodowy Kongres Mediewistyczny obejmujący tematykę średniowiecza europejskiego, stąd jego pełna nazwa: **Międzynarodowy Kongres Europejskiego Średniowiecza** (*International Congress of the European Middle Ages*). Kongres ten odbywał się pod hasłem: *Herezje i ortodoksja*, związanym z przypadającą w tym roku 800. rocznicą wyprawy krzyżowej przeciw albigensom, i to właśnie on wyznaczał tematy głównych prelekcji oraz wystąpień gościnnych Kongresu; oczywiście, jak co roku, mile były widziane również pozostałe tematy.

Jak informuje specjalnie przygotowany program-przewodnik książkowy Kongresu, wydawany każdego roku po wstępnym ustaleniu poszczególnych sesji naukowych (do 31 sierpnia ub. roku *via internet* lub *faxem* należało zgłaszać propozycje wykładów i sesji, by później je uszeregować), w tym roku przygotowano 191 sesji po 3 wykłady każda. Wykłady (każdy z reguły w j. angielskim miał wyznaczony czas do 20 min. plus ewentualnie 10 min. na dyskusję) odbywały się w godz. dopołudniowych (9.00 i 11.15) i popołudniowych (godz. 14.15 i 16.30).

Z dwoma wykładami panelowymi gościnnie wystąpili tym razem J.H. Arnold